

LÉT-ELEM

A legtöbben már rég elhitték: a tehetséget, a tehetséged valaki másnak kell felfedezni benned. Már, ha egyáltalán van. Hát ez az! Azt hiszem, ebből adódik minden félreértésünk a tehetségességet illetően. Ha egyáltalán van? Ember nincs, akinek ne lenne. Állítom.

...hogyan ez a véleményem? Lehetne, de nem.

Ítélete – legyen az a magamé, vagy másé – sorsdöntő lehet. Hát megtanultam figyelmen kívül hagyni. Ha ez nem történik meg, alig tudtam volna valamire jutni. Amit megláttam, létrehoztam, amiért tettem, dolgoztam, amire visszaigazolást kaptam ahhoz a vélemény kevés lett volna. Megfigyelés, megértés, cselekvés nélkül, semmire sem mentem volna.

Hosszú folyamat volt, mire rájöttem, mennyire szükségszerű az értékesnek, a szabadság egyik fokmérőjének tartott vélemény fölé emelkedve – gyakran a sajátomat is kicselezve – eljutni az igazsághoz, a tények valóságához, a valósághoz. Akár nagyobb döccenések árán is. Tudva, milyen óriási értéket tulajdonított nekik.

Felnőtté formálódásom idején még én is feltétel nélkül hittem benne. Pedig addigra már egy szakemberekből álló zsűritől hangig adottságaimról olyan véleményt kaptam, ami miatt nem hogy külföldi, de itthoni színpadok egyikére sem álltam volna fel soha. Amit, ahogy akkor és ott mondtak, azok után egész biztos, hogy nem. Csak nagysokára jöttem rá, hogy a gyermekeknek készített, a zenetanulást segítő anyagaim egyik leglényegesebb szempontja nem véletlenül lett az, hogy azt a legkisebbek is önállóan tudják használni, és közben – véleményezés nélkül – megtapasztalhatják saját adottságaikat. Örömben.

Tehetségességük átélésének örömeiben. Akár háromévesen. Lehetetlen? Nem az. Csak a vélemény, a véleményezés az, ami ezt lehetetlenné teszi.

„Hogyan ítélnék meg magukat, ehhez amúgy szakember kell” – hallom az alapérvelést. Mert valahogy így hangzana. Tudom, hogy sokan így is gondolják. Persze, hisz a legtöbben már rég elhitték: a tehetséget, a tehetséged valaki másnak kell felfedezni benned. Már, ha egyáltalán van. Hát ez az! Azt hiszem, ebből adódik minden félreértésünk a tehetségességet illetően.

Ha egyáltalán van? Ember nincs, akinek ne lenne. Állítom.

Unsplash

A TEHETSÉG NEM KIVÁLTSÁG

Az élet megélésének alapját adja. A föld megműveléséhez, eszközeink készítéséhez, a nyelvhasználathoz, a családi lét megszervezéséhez, a helyi élet megélési lehetőségeinek megteremtéséhez, a gyermekek felnőttlétbe segítéséhez, a szűkösség, a bőség, a katasztrófák, a szerencse, a botdógság megéléséhez, az alkalmazkodáshoz, a szükséges találékonysághoz kellő tehetség. S akkor a teremtés, a mindenkor létrehozás, a test, a szellem műveléséhez kapcsolódó, a művészi szintre emelt megálmódás tehetségét sok más mellett, még nem is említettem.

Tehetség nélkül nincs lét, nincs élet. Nem is volt. Nem is lesz.

De vajon így látjuk-e?

Mondhatom, nem. Pedig azt is állítom, valamilyen több mindenben is tehetségesek vagyunk.

Mitől nem hisszük el?

A felnőtt világ idejekorán gondoskodik a kétségek kialakulásáról. Az óvodás évek idején a tehetségességet a rajzolni és az énekelni tudással azonosítják. Akinek egyik sem megy, aki nem tudja megvédeni gyönyörűnek látott, pirosra festett kutyáját az átbarnítástól, akit az ünnepségeken arra kérnek, csak álljon a többiek között, de ne énekeljen, az óvodás évek végére biztosan megtanulja, hogy nem tehetséges. Vajon aki közülük tud énekelni, szeret is? Annyira kicsiként hagyjuk-e, hogy teljesítéseként mentesen élje meg az öröm egyik tiszta forrását? Vagy a nevelő, így egy idő után tanítványa is, megelégszik a jó vélemény kivívásával?

A zene örömforrás. Egyben csodálatos segítő a tehetség megtapasztalásához. Ez a tapasztalás vezetne el a többi, belül szunnyadó adottság felfedezéséhez, megfigyeléséhez, az igazi érdeklődéshez, a mindenkor nyitottsághoz, a tehetség eredőjének tudatosításához.

Ezért mondom, hogy örömforrás. S egyre gyakrabban terápiára használják. Nem, nem vonom kétségbe terápiás értékét, de elsődlegesen mást ad. Szakirodalom és számos ismeretanyag tárgyalja ilyen jellegű hatásait. Azonban, hogy a zene mit ad, ha a gyerekeket hozzárendelt teljesítéssel nem idegenítjük el tőle, arról csak kevesek beszélnek. A terápiás célú zenehasználattal szemben – mely mindig valamilyen képességihiányt, alkalmatlanságot állapít meg és célzó –, a zene örömben való átélése az alkalmasságra fókuszál, a képességet dicséri. Könnyebbé teszi, lehetőséget ad. Megközelítésének módja ezért könnyen félrevezethető. Ahogy a tehetségességhez való viszonyulásnál is.

Ha a gyerekek látásmódja állításom alapján változhatna, amely szerint a tehetség nem kiváltság, nem lennének motiváció híján. Ha tisztába jönnének a tehetségesség számtalan formájával, más lenne az önmagukról alkotott kép. Akkor tudnák, hogy tehetségeik mi mindenre teszik őket képessé. Ha megérthetnék, hogy bármilyen formában megmutatkozó adottságuk ugyanannyira értékes, mint az egyértelműen annak tartott énekelni, rajzolni tudás vagy a sporttehetség, a továbbiakban nem kellene a viselkedésüket kutatni, tehetségességüket mérni. Aki tudja, mit ér, az tart valahová. Az nem bohóckodik. Gyerekként sem. Nem elvárások, hanem az adottságai ismeretében alakuló célok mentén fejlődik. Saját igény szintje ösztönzi. Külső segítséget emiatt kér és fogad. Ez nem életkortól függő. Adj teret, bizalmat, s a legkisebbek is örömmel felelnek meg kihívásoknak. A megtapasztalásnak, megtapasztaltatásnak ezért lényegessége az, hogy nem véleményezés alapú.

A szakanyagok tartalma azt üzeni, nem minden gyermek tehetséges. Aki elhiszi, hogy azok közül való, akinek a talentumból nem jutott, merre indul? Hol köt ki? Kiszolgáltatottsága hova löki? Hányféle fejlesztő foglalkozás, képzés, továbbképzés alanya lesz? Az önjelölt hozzáértők hány módon bizonytalanítják majd el? Hányféle képzése lesz kevés érvényesüléséhez?

Megállítjuk-e a végtelenített alkalmatlanságérzet-keltést, vagy tiszteljük egymás tehetségességének sokszínű határtalanságát?

Megkérdőjelezése, súlytalanítása döbbenetes. A motiválatlanság fenntartása pedig egyenesen káros. Ezt figyelni egymásban nemcsak degradáló, de hibás következtetésekhez vezet.

Az élet megéléséhez születésünktől fogva egy olyan hajtóerővel rendelkezünk, mely évtizedeken átívelőn, folyton eredmények elérésére sarkall bennünket. Létrehozásaink újabb vágyakat ébresztenek bennünk. Ez valamennyiünk alapadottsága.

Hogy nem ugyanazért indulunk? Még azonos területen is mást teszünk? Mást enged majd adottságunk? Így van. De tehetségnek egyikünk sincs híján.

A tény, tény marad.

